

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันภาวะการแข่งขันและการกีดกันทางการค้าในเวทีการค้าโลกทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจะทำให้มีอำนาจในการต่อรองกับกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการในด้านการนำเข้า – ส่งออกให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้า หากไทยสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและลดต้นทุนสินค้าได้ โดยการขจัดปัญหาและอุปสรรคจะเป็นแนวทางช่วยเพิ่มศักยภาพของไทยในเวทีการค้าโลก การพัฒนาเขตประกอบการร่วมตามแนวชายแดนจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งเขตประกอบการ ด้านอุตสาหกรรม การค้า เกษตรกรรม บริการและการท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพในลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยการให้สิ่งจูงใจแก่นักลงทุน ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มปริมาณและมูลค่าการค้าชายแดน และผ่านแดนให้สามารถสร้างเสริมระบบเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคเติบโตอย่างต่อเนื่อง

เนื่องจากการค้าชายแดนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เป็นพื้นฐานความสำคัญที่จะนำไปสู่การค้าระหว่างประเทศในรูปแบบการค้าสากล เป็นการเปิดประตูสากลเศรษฐกิจใหม่ของประเทศด้วยองค์ประกอบที่มีลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. เป็นการค้าระหว่างประเทศที่อาศัยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศซึ่งมีเขตแดนทางบกติดต่อกัน
2. เป็นการค้าระหว่างประเทศที่เกิดจากการมีวิถีชีวิต มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ตลอดจนมีวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกันมาตั้งแต่อดีต
3. เป็นการค้าระหว่างประเทศที่เป็นสิ่งเชื่อมโยงความผูกพันกันระหว่างกลุ่มชน และเมืองชายแดนของแต่ละประเทศ
4. เป็นการค้าระหว่างประเทศในลักษณะพึ่งพาเป็นส่วนใหญ่โดยวิธี
 - ซื้อ ขาย แบบแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน
 - ซื้อ ขาย เป็นเงินสด ด้วยตนเอง หรือด้วยการฝากซื้อฝากขาย
 - ซื้อ ขาย เป็นเงินเชื่อ โดยอาศัยความเชื่อถือซึ่งกันและกัน

ความสำคัญของการค้าชายแดนก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ ช่วยสร้างเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความมั่นคงโดยรวมของประเทศ ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจชุมชนบริเวณชายแดนของทั้งสองประเทศเข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของเมืองชายแดนได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง
2. ประโยชน์ด้านการค้าระหว่างประเทศในการช่วยขยายปริมาณและมูลค่าทางการค้าโดยรวม
3. ประโยชน์ด้านการส่งเสริมสัมพันธไมตรีระหว่างประชาชนและเมืองชายแดนของทั้งสองประเทศ
4. ประโยชน์ด้านการเป็นรากฐานที่แท้จริงด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
5. ประโยชน์ด้านแรงงานและประสิทธิภาพการค้า ชุมชนเมืองชายแดนเพิ่มมากขึ้น มีทักษะทางการค้ามากขึ้น

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เมืองชายแดนของไทยตอนเหนือเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่นมากมาย ประชาชนกินดีอยู่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพเมืองชายแดน และการค้าชายแดน และเป็นปัจจัยนำไปสู่โอกาสทางการค้า โดยอาศัยข้อตกลงตามพันธกรณีต่าง ๆ ในภูมิภาค เพื่อพัฒนาเชื่อมโยงความร่วมมือในด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการคมนาคม โครงการสาธารณสุข ภูมิภาครวม รวมทั้งการลงทุนอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคนี้ ซึ่งขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนและความร่วมมือทางการค้าเป็นสำคัญ

จากความสำเร็จเปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เมืองชายแดนของไทยจึงเปรียบเป็นประตูการค้าและการคมนาคมที่มีความเป็นศูนย์กลาง สามารถเชื่อมโยงการคมนาคมได้ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยเฉพาะทางบกจะเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งของการค้าชายแดน เช่น

1. การคมนาคมเชื่อมโยงเหนือจรดใต้ เมืองชายแดนของไทยในภาคเหนือสามารถเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงจากจีนตอนใต้เข้าสู่ประเทศไทยที่อำเภอเชียงแสน ทางลำน้ำโขงและอำเภอแม่สาย โดยเส้นทางถนนผ่านพม่าเข้าไทยที่เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน เข้าสู่กรุงเทพฯ ต่อไปยังประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ เมืองท่าสำคัญของอาเซียน
2. การคมนาคมเชื่อมโยงตะวันออก – ตะวันตก เมืองชายแดนทางตะวันออกที่จังหวัดมุกดาหาร เป็นประตูเชื่อมระหว่างประเทศเวียดนาม สปป.ลาว เข้าสู่กรุงเทพฯ ออกสู่ประเทศพม่า ทางบกโดยเส้นทางสายเอเชียสู่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นประตูการค้าสู่พม่า บังคลาเทศ ปากีสถาน และอินเดีย

การผลิตสินค้า หากมองทางด้านเศรษฐศาสตร์ เมืองชายแดนของไทยได้พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมการผลิต และเกษตรกรรมแปรรูป สามารถเพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการทั้งด้านแรงงาน ด้านวัตถุดิบขั้นพื้นฐาน โดยได้พัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกด้าน ทำให้เกิดตลาดและแหล่งผลิตขนาดใหญ่ สามารถกระจายสินค้าระหว่างกันได้ เมื่อประมาณการจำนวนประชากรในกลุ่มประเทศความร่วมมือแล้วไม่น้อยกว่า 500 ล้านคน ทั้งนี้ โดยอาศัยการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ส่วนด้านการท่องเที่ยว เมืองชายแดนของไทยส่วนมากเป็นเมืองเก่า มีแหล่งโบราณสถานที่ควรค่าแก่การศึกษาและท่องเที่ยวมากมาย มีภูมิอากาศและธรรมชาติที่สวยงามเป็นที่นิยมชมชอบของนักท่องเที่ยวทั่วโลก การพัฒนาความร่วมมือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคร่วมกัน ย่อมก่อให้เกิดผลดี ประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แล้วนำส่วนที่ดีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

นโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนเพื่อการลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มีสถานียธุรกิจสินค้าและระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เอื้อต่อการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณูปโภค สาธารณสุขเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เป็นการดึงดูดนักลงทุนเข้ามาลงทุนสำหรับเมืองชายแดนของไทยทางเหนือ โดยเฉพาะอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีศักยภาพที่ถือได้ว่าเป็นเมืองหน้าด่านทางตอนเหนือของไทยที่เป็นประตูการค้าสู่ประเทศพม่า มีตลาดชายแดนทั้งฝั่งไทยและฝั่งพม่าที่เมืองท่าจีเหล็กเปิดทำการทุกวัน จุดผ่านแดนจุดนี้เป็นจุดผ่านแดนถาวร 1 ใน 5 จุดของภาคเหนือ มีมูลค่าเกินดุลการค้ากับพม่าในปี 2547 เป็นเงิน 2,810 ล้านบาท ฝั่งตรงข้ามที่เมืองท่าจีเหล็กมีเส้นทางต่อไปเมืองเชียงตุง ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีประชากรหนาแน่น สามารถเป็นแหล่งระบายสินค้า และยังส่งผ่านต่อไปยังเมืองเชียงรุ่ง (สิบสองปันนา) มณฑลยูนนานทางตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือจะส่งไปเมืองมัณฑะเลย์ที่เป็นเมืองใหญ่ตอนกลางของประเทศพม่า ที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงประเทศอินเดียและบังคลาเทศ นอกจากนี้ยังสามารถใช้วัตถุดิบและแรงงานจากประเทศพม่าและประเทศจีนเพื่อเพิ่มศักยภาพได้ด้วย

การปฏิรูประบบการค้าชายแดนให้เข้าสู่ระบบสากล โดยแก้ไขปัญหาคอขวดการค้าชายแดน ปรับปรุงกระบวนการผ่านแดนให้สะดวกรวดเร็ว ตลอดจนให้ความช่วยเหลือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านจะช่วยอำนวยความสะดวกกิจกรรมการค้า ลดต้นทุนการผลิตสินค้า และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดน เช่น การออกไปรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Rule Of Origin) หรือหลักฐานอนุญาตให้ส่งออกของประเทศที่ส่งออกแสดงต่อศุลกากรประกอบการนำเข้าและการจำกัดวงเงินการค้าชายแดนบริเวณจุดผ่อนปรน กระบวนการตรวจปล่อยของหลายหน่วยงานที่ซับซ้อน และใช้เวลานาน ตลอดจนความเข้มงวดการตรวจค้นสินค้าในพื้นที่ทหารที่ประกาศกฎอัยการศึก ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อการค้าชายแดน

จึงเกิดแนวคิดการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดนในบริเวณ
ด่านชายแดนหลัก และส่งเสริมให้การค้าอยู่ในระบบและเพื่อรองรับการดำเนินกระบวนการตรวจ
ปล่อย ณ จุดชายแดนเดียว (Single Stop Inspection) กับประเทศเพื่อนบ้าน ณ ด่านชายแดนหลัก

จากแนวทางการส่งเสริมการค้าชายแดนดังกล่าว ทำให้รัฐบาลกำหนดให้กรมศุลกากรร่วมกับ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ศึกษาการจัดตั้งศูนย์บริการ
เบ็ดเสร็จ เพื่อการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดน และเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าโดยในเบื้องต้น
กำหนดให้จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จขึ้นในแต่ละภูมิภาค โดยภาคเหนือกำหนดให้จัดตั้งที่ด่านศุลกากร
แม่สลด ด่านศุลกากรแม่สาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ด่านศุลกากรมุกดาหาร ภาคกลางที่ด่าน
ศุลกากรอรัญประเทศ เป็นต้น ซึ่งกรมศุลกากรได้ศึกษาความเหมาะสมและความพร้อมในทุกด้านแล้ว
เห็นว่า ด่านศุลกากรแม่สายมีความเหมาะสมทั้งด้านสถานที่และบุคลากร และสอดคล้องกับนโยบาย
ของรัฐบาลในการมุ่งการค้าสู่ประเทศจีนตอนใต้ ประกอบกับเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงรายที่
กำหนดให้มีการส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน
ซึ่งสามารถดำเนินการจัดตั้งได้ภายในปีงบประมาณ 2549 กรมศุลกากรจึงกำหนดให้ด่านศุลกากรแม่
สายเป็นด่านศุลกากรนำร่องในการนำนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติ โดยกำหนดให้จัดตั้งศูนย์บริการ
เบ็ดเสร็จ ณ ด่านศุลกากรแม่สายเป็นแห่งแรกของประเทศไทย

ด่านศุลกากรแม่สายได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ เมื่อเดือนกันยายน 2547
ซึ่งเริ่มจากการจัดหาสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์ฯ และการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและ
ส่งออกร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยในแต่ละหน่วยงาน อาทิ ด้านตรวจพืช
กรมวิชาการเกษตร ด้านอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ด้านกักกันสัตว์ กรมปศุสัตว์ ด้านตรวจ
คนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯลฯ และได้ดำเนินการแก้ไขระเบียบปฏิบัติงาน และมอบอำนาจ
ให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้สามารถตรวจสอบ ออกใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการตามที่ได้
ร้องขอ

จากการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออกดังกล่าว ทำให้ปัจจุบันด่าน
ศุลกากรแม่สายสามารถจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ และให้บริการแก่ผู้ประกอบการค้าทางชายแดนอย่าง
ไม่เป็นทางการแล้วเมื่อเดือนมิถุนายน 2548 ซึ่งสมควรที่จะศึกษาความเหมาะสมทางด้านคุณภาพการ
ให้บริการเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ตลอดจนปรับปรุง แก้ไขคุณภาพการให้บริการของ
ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ ด่านศุลกากรอื่นที่กรม
ศุลกากร และรัฐบาลมีนโยบายในการจัดตั้งต่อไป

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 3 ซึ่งเป็น
หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลกิจการงานของด่านศุลกากรในสังกัดทั้งสิ้น 11 ด่าน และด่านศุลกากรแม่สาย
เป็นด่านฯ หนึ่งในสังกัดที่อยู่ในโครงการนำร่องและได้ดำเนินการตามโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ประชาชนสามารถเข้ารับบริการโดยระบบ Manual และจะวางเครือข่ายเชื่อมโยงโดยระบบ Online เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถปฏิบัติพิธีการผ่านทาง Internet ได้ในอนาคต ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การศึกษาถึงคุณภาพการให้บริการระบบการให้บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดตั้ง โดยจะเน้นศึกษาในด้านคุณภาพการให้บริการระบบเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการฯ ตลอดจนความพึงพอใจของผู้ประกอบการและประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ เพื่อที่จะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย และด่านศุลกากรอื่น อันจะนำมาปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการแก่ผู้ประกอบการ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้ขอรับบริการ ก้าวสู่ความสามารถในการแข่งขันทางการค้าชายแดนในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์ถึงระดับคุณภาพการให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- 1.2.2 เพื่อสำรวจถึงความคาดหวังของผู้รับบริการต่อการให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ของด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาอุปสรรคในการให้บริการและรับบริการที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

- 1.3.1 การให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีคุณภาพสูง
- 1.3.2 ตัวแทนผู้ประกอบการผู้รับบริการได้รับบริการ ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย ตามความคาดหวัง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านภูมิศาสตร์

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพการให้บริการเบ็ดเสร็จ บริเวณชายแดนด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

สำรวจผลการดำเนินการให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จของด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน และดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2549

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทำให้ทราบถึงคุณภาพการให้บริการของด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- 1.5.2 ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของตัวแทนผู้ประกอบการที่ได้รับบริการ
- 1.5.3 สามารถนำปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการให้บริการเบ็ดเสร็จ รวมถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 1.5.4 เป็นแนวทางในการปรับระบบการให้บริการเบ็ดเสร็จ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ

1.6 นิยามศัพท์

การให้บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service: OSS) หมายถึง การให้บริการตรวจปล่อยสินค้านำเข้า – ส่งออกให้เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว และอำนวยความสะดวกการเข้าออกแรงงานต่างด้าว นักท่องเที่ยว และประชาชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จุดผ่อนปรน (Check Point for Border) หมายถึง บริเวณที่กระทรวงมหาดไทยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนอนุญาตให้มีการขนส่งสินค้าบางชนิดข้ามแดนได้เป็นครั้งคราวภายใต้ความรับผิดชอบของด่านศุลกากรที่กำหนด

จุดผ่านแดนถาวร (Permanent Crossing Point) เป็นจุดผ่านแดนที่รัฐบาลไทยและ รัฐบาลของประเทศที่มีพรมแดนเป็นเขตแดนทางบกติดต่อกัน ประกาศเปิดให้มีการสัญจรไป-มา ทั้งบุคคล สิ่งของ และยานพาหนะ มีการดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และพิธีการศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 ของไทยและดำเนินการตรวจคนเข้าเมือง และพิธีการศุลกากรตามกฎหมายของประเทศที่มีพรมแดนเป็นเขตแดนทางบกติดต่อกันเพื่อการค้าและการท่องเที่ยว เช่น จุดผ่านแดนแม่สาย เป็นต้น

เขตแดนทางบก หมายความว่า เขตแดนทางบกระหว่างราชอาณาจักรกับดินแดนต่างประเทศ และรวมตลอดถึงลำน้ำใด ๆ ซึ่งเป็นเขตแดนแห่งราชอาณาจักร หรือตอนหนึ่งแห่งเขตแดนนั้น

กฎของแหล่งกำเนิด (Rule of Origin) หมายถึง กฎเกณฑ์ทางการค้าระหว่างประเทศที่ใช้ตัดสินว่าสินค้าแต่ละประเภทมีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศใด เพื่อใช้กำหนดสัญชาติที่แท้จริงของสินค้า ซึ่งสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดจะต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิด Origin Conferred (Certificate of Origin : C/O) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเริ่มมีความสำคัญเมื่อการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศมีความรุนแรงขึ้น ทำให้รูปแบบการผลิตสินค้าเปลี่ยนแปลงจากการผลิตในประเทศเดียว เป็นการผลิตสินค้าที่ต้องผ่านการผลิตจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่ง สินค้าที่ได้มาจากการผลิตและถูกส่งออกไปจะต้องมี “สัญชาติ” เพื่อประโยชน์ของประเทศที่ผลิตสินค้านั้น ดังนั้น ความยุ่งยากหรือปัญหาจึงเกิดขึ้นในการระบุว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศใด ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีการตั้งกฎเกณฑ์ว่าด้วยกฎของแหล่งกำเนิดสินค้าขึ้น

อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (Greater Mekong Sub - region: GMS) หมายถึง ข้อตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือที่สำคัญ คือ แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ (ยูนาน)

โลจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง ความเป็นไปได้ของการสื่อสารไร้สายในการเพิ่มประสิทธิภาพ การขนส่งและ logistics เป็นเรื่องที่รับรู้กันในวงกว้าง การค้าเลี้ยงสินค้าในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศรวมถึงในด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้านั้นมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและขาดระบบ logistics ที่ทันสมัย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการ ทำให้ logistics มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา ในประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศบวกค่าใช้จ่ายด้าน logistics ประมาณ 12% เข้ากับราคายาปลีกของผลิตภัณฑ์ต่อชิ้น ขณะที่ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศอาจต้องบวกค่าใช้จ่ายด้าน logistics เข้ากับราคาสินค้าต่อชิ้นที่สูงถึง 20% เนื่องจากการขาด logistic และระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ระบบการขนส่งและ logistics จะช่วยทำให้มองเห็นประโยชน์จากบริการไร้สาย (wireless service) ได้อย่างชัดเจนและเป็นการขยายขอบเขตการใช้ e-commerce โดยที่การเข้าถึงข้อมูลแบบไร้สายจะช่วยให้สามารถติดตามการค้าเลี้ยงสินค้าได้ตั้งแต่ supply chain จนถึง value chain ได้ตลอดทุกขั้นตอน และความก้าวหน้าของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในขั้นตอนต่างๆ ของการขนส่งสินค้า ทั้งการจองเที่ยวบินสินค้า การติดตามข้อมูลการขนส่ง สุทธการ ท่าเรือ โกดังและคลังสินค้าตามจุดต่างๆ ทำให้การค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ความท้าทายก็อยู่ที่การนำฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์รวมถึงการสร้างเครือข่ายซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงและต้องการผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคในการปฏิบัติการในการขนส่งสินค้า โดยทั่วไปมีหลากหลายรูปแบบตั้งแต่การขนส่งทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อให้บริการขนส่งรวดเร็วขึ้น แต่การนำเอาระบบบริการขนส่งสินค้าที่สามารถปรับเข้ากับการขนส่งแต่ละรูปแบบได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ จะช่วยเพิ่มคุณค่าของการสื่อสารไร้สายในด้าน logistics supply chain โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการรับและส่งสินค้าที่รวดเร็วขึ้นและมีค่าใช้จ่ายน้อยลง เนื่องจากสามารถลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในทางปฏิบัติโดยการนำเทคโนโลยีด้านข้อมูลเข้ามาช่วยนั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved